

KELEMEN ZOLTÁN

Mozi

Az emberek beülnek egy terembe, helyet foglalnak, és mindenki egy irányba néz két – olykor három óráig is egyfolytában. Egy nagy fehér vásznat néznek.

Sötét van a teremben és csend. A vásznon egy csomó kép jelenik meg, nagyon gyorsan egymás után. Ezeket a képeket hátulról, a terem végéből mutogatják az embereknek, kis ablakon keresztül. A képeket valójában nem látják az emberek, mert azok mindig ott vannak a kicsi ablak mögötti kicsi szobában. De egy ember fénnel átvilágítja őket, és ez a fény aztán átszűrődik a kicsi ablakon, be a terembe, és az emberek feje fölött suhanva mindenféle árnyékokat és árnyalatokat rajzol a vászonra, s ezek a különböző színek és formák együtt az eredeti képek pontos mását adják.

Mivel az emberek szeme ügyetlen, és a képek nagyon gyorsan követik egymást, ezért a nézőknek úgy tűnik, mintha nem is képek gyors egymásutánját látnák, hanem folyamatos mozgások sorát.

Ehhez a játékhoz tulajdonképpen egy ember is elég, de sokkal érdekesebb, ha legalább ketten csinálják, sőt minél többen, annál jobb.

A nézőre komoly hatást gyakorolnak a képek, főleg azzal az illúzióval, hogy a valóság konkrét leképezését adják. Hatásuk alatt az emberek néha nevetnek, néha sírnak, sőt az is előfordul, hogy izgulnak, vagy félnek. Mindez a képektől függ.

Apokrifek

Kutyák és esőcseppek törnek be a nyitott ablakon.

A huzat fellebbenti a függönyt és szétszórja a papírokat.

Tűz támad a szélből és belekap a lapokba.

Égnek a virágok.

Néhány pillanat múlva már lángfal és lángszőnyeg vibrál a levegőben.

Búcsúznak a kucsmák és polcok.

Mennek mind a hegyre.

Ott meglobogtatják sörényüket a város felé és elvágtatnak.

Az apokalipszis ma elmarad.

*

Egyenként a fogai közé rakta a szögeket. A kalapácsot a jobb kezébe vette, és lefeküdt a keresztbetett gerendákra. A két lábát egy-egy jólirányzott ütéssel rögzítette. A kezdeti éles fájdalom lassan tompult, és átfolyt valami meleg sikerélménybe. Bal kezének ujjai biztosan tartották a szöveget, melynek hegye az előre berajzolt kéztőcsontokra irányult. Pokoli fájdalom hasított belé, mikor a hideg fém a csontok közé csúszott és szétroncsolta az ereket. Elájult. Mikor magához tért, a nap már leáldozóban volt. Cserepes szájából kicsúszott az utolsó szög, arca elé emelte a kalapácsot még mindig görcsösen szorongató kezét, és röhögni kezdett, mint egy eszelős. Szikkadt arcbőrének ráncain nyitott szájába folytak könnyei.

*

És akkor azok az emberek azt mondták, hogy meghaltál, és nem jössz többé, és nem is látunk soha többé. Az újságok is megírták. Megkönnyebbültnek kellett lennünk. Ezt a haza minden fiától elvárta, s joggal.

Sokkal később, mikor már csak egy puszta fal maradt a házadból, jutottál újra az eszembe. A feleségemmel a romok között kutattunk arany, ezüst, vagy valami kis értékes hulladék után, amit a katonák otffelejtettek. A szétrombolt medence most színültig telt porral. Hátamat a falnak vetettem, és eszembe jutott, ahogy ott üldögéltél, s kedvtelve bámultad, ahogy a vaskos oszlopok között beszüremelő fény ezüstdénárokat varázsolt a vízre. Akkoriban elképzelhetetlennek tűnt, amit mondtál, s most lám, valóra vált.

Még most sem értem, hogy miért történt és hogyan történhetett meg mindez, de ma, ahogy a porkupacot néztem, kicsit megnyugodtam. Nem mintha bármire rájöttem volna, csak megéreztem valamit a Te nyugalmadból.

Földönfutók lettünk, mint annyi más ember, aki a városban élt. De panaszra semmi okom. Nekünk legalább van hova menni. Emlékszel még a halászokra? Hívtak, hogy lakjam náluk. Kitanulnám a halázmesterséget, és esténként rólad beszélgetnék a többiekkel.

Már ahogy elképzelem is, mintha könnyebb lenne a lelkem. Jó, hogy írom Neked ezt a levelet. Csak kár, hogy nem tudom, hol vagy, hová küldjem a többivel együtt. Mert írtam már többet is. Van belőlük egy ládára való. Annak a nagydarab szakállas halásznak már mutattam néhányat, és neki nagyon tetszettek. Néha én is előveszem és újra elolvasgatom őket. Próbálom úgy olvasni, mintha Te írtad volna nekem, de arra is gondoltam már, hogy kitalálom, hogy Te mit írnál. Hogy könnyebben menjen, leírom egy külön lapra azokat a dolgokat, amiket akkor mondtál és tettél, mikor együtt csavarogtunk. Az a baj, hogy néha már összekeverednek a gondolataid azokkal az érzésekkel, amelyeket kiváltottak bennem. De azt hiszem, a halászoknak tetszeni fog, ha majd felolvasgatók a tetteidből és a mondásaidból néhányat, és a vidéki nyugalomban talán majd le tudom választani a szavaidról a saját gondolataimat.

Csak attól félek, hogy az asszonynak nem tetszik majd a halszagú férj, bár a gyerekek nagyon örülnek a költözésnek. Már nagyon izgatottak. Szereztem egy szamarat, majd arra pakoljuk a holminkat, és néhány nap múlva nekivágunk az útnak.

Ez a város már sohasem támad fel újra, innen nem írok többet.

Ölel barátod:

János

RÁSÓ KATALIN

Vasálarc

1.

Hazajött. Visszatért oda, ahonntól jó pár évtizede elindult. Bizonyosfajta várakozás, megilletődöttség ült ki arcára, mikor óvatosan kitárta a kertkaput. Várta, hogy valaki elébe jöjjön, hogy fogadják, de a kihalt ház elhanyagoltságát csak még jobban kihangsúlyozta az udvart felverő gaz.

„Itt már nincs mit remélni” – futott végig agyán, egy pillanatig azzal a gondolattal kacérkodott, visszaforduljon-e, s előburjánzó, nyomasztó emlékeit visszafojtsa oda, ahonntól mintegy varázsütésre előtolakodtak. „Még hogy nincs döntő jelentősége a helynek!” – mosolyodott el. „Amit itt és most gondolok, másmilyen körülmények között meg sem fordulna a fejemben.”

A düledező ház előtt állt, szemtől szemben az ügyetlen, elnagyolt mozdulatokkal bedeszkázott ablakkal. Körme hegyével óvatosan megkocogtatta a házfalat. Érintésére mint a lávafolyam, vált le a vakolat, s látni engedte a ház szürke, valódi arcát, mely az elkenődő mézsréteg nélkül szánszalmasan elhagyatottnak tűnt.

Egy árny suhant végig nesztelenül a gaz között, s a macska hirtelen ugrással fenn termett az ablakban. Az utazó végre eltökélte magát. Közelebb lépett, s egy rúgással kidöntötte a rozoga ajtót. Ódon, áporodott levendulaillat csapta meg orrát, régóta elfojtott szagok törtek elő a kriptaszerű, hidegséget árasztó falak közül. A ház fellélegzett. Végre, sok év után megtört a varázs! Légáram csapott be az ajtón, megindult a vérkeringés, s kifelé sodorta magával a bent rekedt, megkövült szagokat. A ház nehézkesen fújtatott, akár az esztendőig téltlenségre kárhoztatott tüdő, mely hirtelen friss levegőhöz jut.

Az utazó erősen hunyorgott, bántotta szemét a félhomály. Eleinte nem tudta elhatárolni egymástól a mennyezetről lecsüngő pókhálókat s a falakat; a vastag ezüstös szálak szeszélyes összeviasszasággal át- meg átfogták a helyiséget. Az utazó önkéntelenül a tenyerére tekintett, s az úgynevezett életvonalak rajzolatát próbálta megfejteni.